

Nederland vs China, een wereld van verschil.

Door Pepijn van Zantvliet

Dat China cultureel gezien veel verschilt van Nederland is bekend. Maar ook in de civiele sector zijn er grote verschillen, van het eerste gesprek tot het laatste steentje wat gelegd wordt van een gebouw. Het U-dispuut van de TU Delft ondervond dit tijdens de studiereis naar Shanghai van 30 april t/m 11 mei 2014. Zij hebben verschillende architecten, ingenieursbureaus en projecten bezocht om te ervaren hoe het er in China aan toe gaat.

Projectstart

Nog voordat er een project begonnen wordt is er al een verschil te merken. Daar waar in Nederland een heel eisen- en wensenpakket gesteld wordt aan een project, gaat het in China een stuk gemakkelijker. De opdrachtgever geeft je bij wijze van een klein papiertje met daarop de hoogte van de toren die behaald moet worden en het maximale budget. De rest wordt overgelaten aan de architecten en ingenieursbureaus. De vrijheid is dan ook groot voor architecten voor het ontwerpen van een gebouw.

Doordat er weinig restricties zijn door de overheid betreft de architectuur komt die vrijheid ook terug. Dit is volgens het U-dispuut ook duidelijk terug te vinden in Shanghai. De hoge torens sluiten in veel gevallen totaal niet aan bij de gebouwen eromheen. Eén van de opmerkelijkste dingen aan de hoogbouw in Shanghai, met name buiten het financiële hart, is dat er veel gebouwen zijn waarbij de top enigszins merkwaardig is. Om de aandacht te trekken, wordt er een opvallend deel bovenop geplaatst. Een conclusie die tijdens de studiereis getrokken werd: *"Alsof men met lego een model aan het maken is, en er nog één steentje over is die er dan maar bovenop gezet wordt"*.

Enkele gebouwen in Shanghai

In Shanghai springen er een aantal wolkenkrabbers bovenuit, met name de Jin Mao Tower, World Financial Center en de in afrondende fase zijnde Shanghai Tower. Bij een bezoek aan architectenbureau Gensler, ontwerper van de Shanghai Tower, werd nogmaals duidelijk dat

er niet veel rekening gehouden wordt met de andere gebouwen in de naaste omgeving. Gensler's ervaring was dat men in China in veel gevallen bij projecten enkel naar het eigen project kijkt en de eventuele gevolgen voor een ander gebouw wordt niet gezien als hun probleem. Daarnaast zullen architecten minder snel naar de betreffende locatie gaan om de omgeving te bekijken en het gebouw hierop aan te laten sluiten.

Lokale bedrijven

China hecht echter wel veel waarde aan haar eigen industrie. Hieromheen zijn er daardoor wel de nodige regels waar bedrijven zich aan moeten houden. Eén van die regels is dat lokale partijen een project overnemen zodra het uiteindelijke ontwerp van de architect voltooid is. In sommige gevallen, wanneer de architect volledig uit beeld verdwijnt, bestaat de kans zelfs dat de architect zijn ontwerp niet meer herkent wanneer alle details zijn uitgewerkt door de lokale partijen. Daarnaast kan het gebeuren dat meerdere lokale partijen aan details werken, waardoor de eenheid in een gebouw soms enigszins zoek is. Het is dus van belang om als architect ook na het ontwerp betrokken te blijven bij het project.

Normaal gesproken wordt er eerst een prijsvraag uitgeschreven voor een gebouw. Het ontwerp van de winnaar zal gerealiseerd worden en met de rest van de mededingers zal niets gedaan worden. In China hoeft dit laatste echter niet het geval te zijn. The Rainbow Gate Tower die momenteel gebouwd wordt in Beijing was oorspronkelijk voor een ander project ontworpen. Toen dit ontwerp niet gekozen werd voor desbetreffend project was er een invloedrijk persoon in China die dit ontwerp alsnog elders in China wilde realiseren.

Maquette van The Rainbow Tower

Last minute veranderingen

Hoewel de architecten de vrijheid hebben betreft het ontwerpen, heeft de regering uiteindelijk nog wel een grote invloed op projecten. Deze kunnen ervoor zorgen dat er toch nog aanpassingen gedaan moeten worden, zelfs als de opdrachtgever al akkoord is gegaan. Een mooie voorbeeld hiervan is de Shanghai World Financial Center. In eerste

instantie was deze ontworpen met een ronde opening bovenin. Een politieke kwestie zorgde er echter voor dat de regering ingreep en zij eiste dat er een vierkante opening in kwam. Als architect heb je hier weinig tegenin te brengen, en zullen er last minute nog allerlei aanpassingen gemaakt moeten worden.

Een mooie anekdote kwam van gmp over één van hun projecten. *"De baas van het project kwam langs voor de presentatie. Drie uur te laat gearriveerd en snel door de presentatie heen gekeken te hebben kwam hij snel tot conclusie: 'Ik wil staal! En haaien! Een entree met een groot haaienaquarium!' om vervolgens gelijk te vertrekken."* Daar bleef het echter niet bij. De betonconstructie werd vervangen door staal en ook het haaienaquarium werd gerealiseerd op papier. Eenmaal in constructiefase kwam er een kort telefoontje van de secretaresse van desbetreffende baas met de mededeling dat het haaienaquarium van de baan was en er een Japanse tuin moest komen bij de entree. Hoewel de Japanse tuin uiteindelijk gerealiseerd is, bevindt deze zich op een fundering die een groot haaienaquarium kan dragen.

Het kan echter nog extremer, namelijk het Mediacenter bij het Oriental Sport Center in Shanghai. Voor het ontwerp was een eis dat het gebouw maximaal 10 hoog mocht zijn. De architecten wilden graag een hoger mediacenter in verband met de verhoudingen van het gebouw zelf en de stadions die eromheen lagen. Dit werd echter niet goedgekeurd en het zou dus een gebouw van 10 hoog worden. Tegen het einde van de constructiefase heeft de burgemeester van Shanghai het bouwproject bezocht. Bij bezichtiging van het mediacenter merkte hij op dat het gebouw niet in verhouding stond. Deze heeft toen alsnog goedkeuring gegeven voor het verhogen van het mediacenter naar 15 hoog voor een betere verhouding.

Mediacenter bij Oriental Sports Center in Shanghai

De bouw

Natuurlijk is het niet vreemd dat de constructiefase er geheel anders aan toe gaat dan hier in Nederland. Maar tijdens het bezoeken van bouwplaatsen is het U-dispuut toch enkele dingen opgevallen waar China toch wel in verschilt met Nederland. Een van die zaken is de

veiligheid. Hier wordt veel minder aandacht aan besteed, wat te zien is aan meerdere zaken. Bouwvakkers hebben in veel gevallen geen valbescherming en het is geen uitzondering als er geen leuning bij de rand van een verdieping te vinden is. Daarnaast hoef je niet vreemd op te kijken als je vrouwen op de bouwplaats ziet. Hoewel de overgrote meerderheid nog steeds mannen zijn, zie je ook met regelmaat vrouwelijke werknemers die hun steentje bijdragen aan de ontwikkeling van projecten.

Enkele vrouwelijke werknemers op de bouwplaats

Voet aan land krijgen

Zoals vermeld heb je al te maken met lokale partijen waarmee je samen moet werken en is China erg gehecht aan eigen industrie. Om projecten te mogen doen in China zal je van goede huize moeten komen als westers bedrijf. Niet ieder westers architecten- en ingenieursbureau kan zomaar aan de slag gaan in China. Voor sommige projecten is het zelfs zo dat je uitgenodigd moet worden om mee te doen aan de prijsvraag. Het is dus verstandig een goede samenwerking te hebben met lokale bedrijven en te vestigen in China. Hiermee vergroot je de kans om interessante en grote projecten te doen. En dat soort projecten zijn er momenteel in overvloed in China.

Hoewel de grote lijnen in het ontwerpen en construeren van een project grotendeels gelijk zijn in Nederland en China, zijn er dus ook de nodige verschillen tussen de twee landen waar zeker rekening mee gehouden moet worden wil men daar aan de slag.